

משולחננו...

מאי 2018

בבית הפלמ"ח

בחודש מאי הגיעו לסיורים ולימי עיון בבית הפלמ"ח 7,162 מבקרים ומבקריות.
בין האירועים השונים הגיעו תלמידים לקראת קבלת תעודות זהות, ומורי דרך ליום עיון מרתק במיוחד. כמו כן, לוחמי אש הגיעו לסיורים וחיולים סיפרו על קרובי משפחה בפלמ"ח.
היה חודש גדוש ומגוון באירועים, הנה כמה תמונות וסיפורים:

"לוחמי האש" הגיעו לסיור במוזיאון! הם הגיעו עם כל הציוד (ואפילו שלוש כבאיות). לא יכולנו לוותר על תמונה ליד הכבאית, במרכזה תוכלו לראות את מאי המדריכה.

"לוחמי האש" הודו על הסיור, ואנחנו הודינו להם על פועלם החשוב.

בחזרה לתש"ח - מאירועי מאי 1948

הקרב בקיבוץ יד-מרדכי

הקרב ביד-מרדכי התרחש ב-23-19 במאי, בו נערכו ניסיונות לעצור את הצבא המצרי. לאחר 6 ימים קשים, הוחלט על נסיגה מהקיבוץ, אשר נכבש מחדש במבצע "יואב".

מימין: בול שהונפק לכבוד יום העצמאות הרביעי של מדינת ישראל בשנת 1952 ומתאר את אתר הקרב ביד מרדכי ואת מגדל המים.
משמאל: בול מצרי שהונפק לציון פלישת הצבא המצרי לישראל עם סיום המנדט

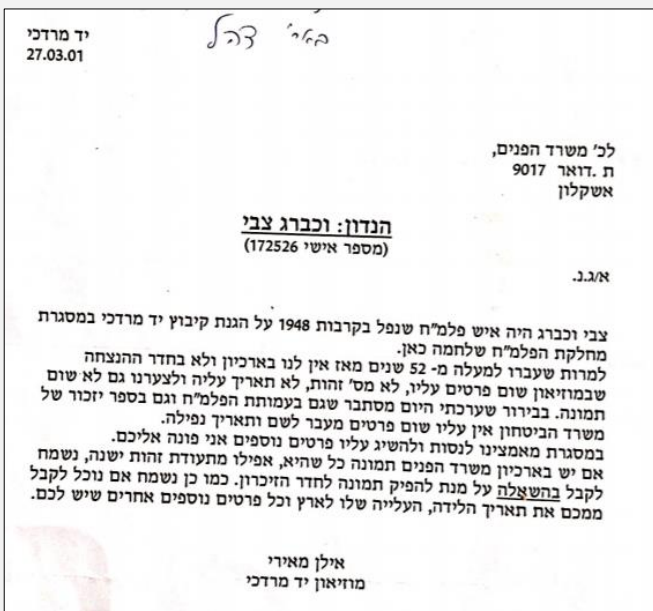

דבמבם, גרשון דובינביום, היה מפקד פלוגה בגדוד השני בחטיבת הנגב, ופיקד על כוח "חיות הנגב" שחילץ את ילדי המשק מן הקיבוץ מעט לפני תחילת הקרב. במכתב שכתב לחברתו לאחר הקרב, נכתב:

"ידענו כי אחת הנקודות הראשונות להתקפה היא יד-מרדכי. ובכן, באחד הלילות הגענו לשם והוצאנו את כל הילדים ומספר ניכר של נשים. למחרת בבוקר החלה ההתקפה. מה אומר לך. יקורה הילדים יצאו חמוש דקות לפני השעה 12. והחלה ההתקפה ע"י הרעשה חזקה של תותחים ואוורונים ואחרים הסתערות של טנקים ורגלים. אנשינו הדפום וכך נמשך הדבר ששה ימים ולילות. מה אספר לך אהובה שלי... ביום היינו עושים הכל

כדי לעזור להם מבחוץ. בפעם השלישית. כשנכנסתי על מנת להוציא את הפצועים והנשים. הודיעו לי שאין בכוחם להחזיק עוד מעמד... למחרת פינו כולם את הנקודה. הוכתי מכה קשה ברגע שראיתי את השירה הזאת קרבה אלינו. אבל היה כבר מאוחר מדי. מה עוד אספר? האנשים נלחמו שם בגבורה עילאית... חברים נפלו מתחת לטנקים ורימונים בידיהם. נהרגו אך הוציאו את הטנק מכלל שיומש. כך נלחמו... נפלו שם קרוב לשלושים איש. פצועים היו במספר גדול וגם הרוח נפלה. וכל אלה גרמו לנפילת המקום. אינני מאשים אותם. כי מי שלא היה שם אינו מסוגל להבין זאת.

המצרים יזכרו היטב את הנקודה הזאת. כי הם שילמו הרבה במחיר כיבושה".
דבמבם נהרג באוקטובר 1948, בהתקפה על גשר דאהרייה, במבצע "יואב".

מי מכיר, מי יודע?

צבי ווכברג, נופל פלמ"ח שלחם בקרבות יד מרדכי ונפל במאי 1948, היה חייל גח"ל. עד היום איננו יודעים עליו דבר מעבר לשם ותאריך נפילה.

כזכור, לפני חודש אותרה גופתה של ליבקה שפר, שלחמה גם היא בקיבוץ יד-מרדכי, וכעת מרכזים שוב מאמצים במציאת פרטים על צבי.

במכתב המצורף: בקשה ממזיאון יד מרדכי למשרד הפנים בחיפוש פרטים נוספים אחר צבי ווכברג, 2001.

קבלת תעודות זהות – אחריות אזרחית בפלמ"ח והיום

תלמידי כיתה י' מביה"ס "המושבה" מזכרון יעקב הגיעו ליום עיון משמעותי לקראת קבלת תעודות הזהות שלהם. היום עסק בקבלת אחריות, ובמהלכו, מלבד לסוירים בתצוגות הבית, עברו התלמידים סדנה מיוחדת שעסקה בהתנדבותם של חברי וחברות הפלמ"ח ובאופן בו לקחו אחריות על צורך השעה.

בתמונות: התלמידים משוחחים עם המדריכות על התנדבות ומעורבות – אז והיום.

גם ביה"ס "גינסבורג" מיבנה בחר לערוך את אירוע קבלת תעודות הזהות בבית הפלמ"ח.

היה מוצלח מאוד!

חיילי צבא ארה"ב הגיעו לסיור במוזיאון מטעם "קשרי חוץ" של צה"ל. החיילים התרגשו לשמוע על צבא המדינה היהודית שבדרך, ודרשו בסוף הסיור תמונה עם שיר החיילת שהדריכה אותם בתצוגה וב"אוצר התמונות".

"מסביב למדורה"

אירוע הסיום של המיזם בו לוחמי ולוחמות תש"ח מגיעים למדורות ל"ג בעומר כדי לספר את סיפוריהם, הסתיים באירוע מרגש בבית הפלמ"ח. לאירוע הגיע ד"ר יצחק (טולקה) ארד לספר את סיפורו במלחמת העולם השנייה, ובפלמ"ח במלחמת העצמאות.

לאירוע הגיעו חניכי מכינות שונות, היה מרגש מאוד!

שבוע המורשת ביחידת המוזיאונים

ב-17 במאי נערך בבסיס הקריה בתל אביב טקס חנוכת המוזיאון הנייד שהוקם באוטובוס המשוריין שהוביל לוחמים ואספקה למובלעת הר הצופים בין השנים 1948-1967. הטקס נערך במעמד שר הביטחון אביגדור ליברמן, מנכ"ל משרד הביטחון אלוף (במיל") אודי אדם, ראש אגף הטכנולוגיה והלוגיסטיקה בצה"ל אלוף איציק תורג'מן, סמנכ"ל וראש אגף משפחות, הנצחה ומורשת אריה מועלם, ומנהל יחידת המוזיאונים של משרד הביטחון – שלומי מעין – יזם הפרויקט.

במסגרת היערכות יחידת המוזיאונים במשרד הביטחון לציון 70 שנה למדינה הוכשר לנסיעה אחד האוטובוסים שהוביל לוחמים כדי שיהפוך למוזיאון נייד, אשר יספר את אחד מסודות המדינה השמורים ביותר וציג לתלמידי בתי הספר ולחיילי צה"ל את המורשת הנשמרת בין כותלי המוזיאונים של משרד הביטחון. בהמשך, הוקם ליד האוטובוס אוהל ענק בו הוצגו מוצגים מכל 11 מוזיאוני משרד הביטחון, במסגרת "שבוע המורשת".

בתמונות: צוות המדריכים של בית הפלמ"ח יחד עם זאב מנהל המוזיאון. זאב מיד הרגיש בנוח ותפס את עמדת המדריך.

סיור לצפת

לכבוד יום השנה לקרב על צפת, יצאה סיור נוסף במסגרת הסיורים של "עמותת דור הפלמ"ח". רינה קלמן (בתמונה בירוק), לוחמת פלמ"ח ואשתו של מפקד הגדוד משה קלמן סיפרה בסיור: "הלואי והיינו היום בקשר הקהילתי שהיה בצפת. זה היה כמו יד עם חמש אצבעות. קיבלו אותנו כמו ילדים אהובים."

פלמ"חניקים מבקרים

לביקור מרגש במיוחד זכינו מצד משפחת עופר לדורותיה: הסבא והסבתא פני ועליזה, הצטרפו יחד לגדוד השלישי של הפלמ"ח במסגרת הכשרת עין גב, ותוך כדי הקרבות הקשים בצפת ובלוד הספיקו להתאהב ולהתחתן.

70 שנה לאחר מכן לזוג עופר כבר יש נינים, אשר גם באו להתרשם מהסיפורים של סבא וסבתא בפלמ"ח. במהלך הסיור סיפר פני על הקרבות הקשים בהם השתתף כמפקד, אך גם על הבדיחות הפנימיות שרווחו בהכשרה שהייתה מהגדולות והמשמעותיות בהכשרות חטיבת יפתח. הסבתא עליזה דיברה על תפקידה המורכב כקצינת הסעד של הגדוד.

יום עיון שני למורי דרך

לאחר ההצלחה של יום העיון בחודש ינואר, החודש התקיים יום עיון נוסף למורי דרך בשיתוף משרד התיירות. יום העיון התקיים בסימן הקמת צה"ל וסיום המלחמה.

הרצו ביום העיון: תא"ל (מיל) ד"ר אפרים לפיד, תא"ל (מיל) ניר מאור, ד"ר עדי פריימרק ופרופ' גדעון ביגר.

בין המרצים דיבר גם זאב לכיש, מנהל המוזיאון, על המעבר מ"שירות האוויר" ל"חיל האוויר".

בנות "שירות לאומי" יחד עם צבי, פלמ"חניק מתנדב ב"אוצר התמונות". צבי סיפר לבנות על הקרב במלכיה בו השתתף בחודש מאי 1948.

חיילות איסוף קרבי הגיעו לסיור במוזיאון. בחדר הנופלים, סיפרה אחת החיילות על דוד של אבא שלה, דוד שמש. דוד שמש נולד בבגדד, עלה לארץ והצטרף להכשרת הצופים בבית השיטה. הוא הצטרף למחלקת "המסתערבים", ורק בשנת 1948 הותר לפרסום כי בשנת 1947 נשלח למשימת איסוף מודיעין ביפו. זהותו של דוד ושל חברו למשימה נתגלתה ע"י הערבים והם הוצאו להורג. מקום קבורתם לא נודע במשך שנים רבות, עד שב-1977 נמצאו גופות בחולון, וב-2004 הוכח כי אלו הגופות שלהם.

לקריאה נוספת על דוד שמש, אתם מוזמנים [ללחוץ כאן](#).

במהלך החודש יצא צוות המוזיאון למפגש של כל עובדי יחידת המוזיאונים, במוזיאון חיל הים וההעפלה בחיפה.

צוות המוזיאון התרגו לראות את ספינת המעפילים "אף על פי כן" ואת הצוללת "אח"י גל". חזי, מנהל אולם "מלווי השיירות" בבית הפלמ"ח, שסייע בהבאת הצוללת ארצה, הסביר לצוות המוזיאון. לחיי הספינות שבדרך!

"אנחנו סגש
הכסף"
70 לתשי"ח
בבית הפלמ"ח

ערב להשקת ספר ציוריו של לודוויג בלום,

מוזמנים בשמחה!

בהוצאת קרן ליון לאמנות www.levin.foundation

הכניסה חופשית, אך מחייבת הרשמה מראש דרך עמותת "דור הפלמ"ח", בדוא"ל: palmach.org@gmail.com או בטלפון: 03-5459804
חניה: במגרשי החנייה הסמוכים של מוזיאון א"י, או של האוניברסיטה

תהיה אפשרות לקנות ספרים במחיר מוזל באמצעות מזומן או המחאות (לא באשראי)

"מסביב למדורה"

מועדון התרבות של בית הפלמ"ח

וקרן ליון לאמנות

מתכבדים להזמין לערב להשקת הספר

לודוויג בלום: תש"ח

מאת גדעון עפרת

בית הפלמ"ח

רחוב חיים לבנון 10, רמת-אביב

יום ראשון, י"ח תמוז תשע"ח, 1 ביולי 2018

(בסימן 72 שנים ל"ליל הגשרים"

במהלכו נהרג אלי בלום, בנו של הצייר)

התנסות החל משעה 18:00

תחילת האירוע בשעה 19:00

בתכנית:

התנסות וכיבוד קל

ברכות:

אלוף (מיל) ישעיהו גביש – יו"ר עמותת "דור הפלמ"ח"
שלומי מעין – מנהל יחידת המוזיאונים במשרד הביטחון
נציג/ת הוצאת קרן ליון לאמנות
מירה חן – נציגת משפחת האמן

דברים:

יאב רגב – "ליל הגשרים" – רקע, ביצוע ולקחים
ד"ר גדעון עפרת – בלום, האמן ויצירתו

בתכנית האמנותית:

הזמרת שולי נתן

מנחה:

זאב לכיש – בית הפלמ"ח

*שימו לב, יש להרשם מראש דרך עמותת "דור הפלמ"ח"